

بازگشت داوطلبانه، شکست نیست

علیرضا فارسی استاد دانشگاه شهید بهشتی

ورزشکارانی که مهاجرت می‌کنند عموماً در میدان رقابت جهانی با محدودیت‌های ساختاری، نابرابری‌های اقتصادی و انسداد مسیرهای حرفه‌ای در کشور مبدأ روبرو هستند. این شرایط، مهاجرت را به‌عنوان راه‌بردی عقلانی برای دستیابی به امکانات حرفه‌ای و تحقق هویت موفق

ورزشی مطرح می‌کند. با این حال، ورود به میدان ورزشی کشور مقصد، غالباً با چالش‌های هویتی، فشارهای روانی و رقابت شدید همراه است و پیامدهای بازگشت به کشور مبدأ نیز ابعاد اجتماعی و روانی ویژه‌ای دارد. از منظر جامعه‌شناسی، مهاجرت ورزشکاران تنها حاصل تصمیم فردی نیست، بلکه بازتابی از نابرابری‌های نهادی، اقتصادی و نمادین است. کشورهای مقصد، بویژه اروپایی، به‌عنوان «مرکز» یا تمرکز امکانات حرفه‌ای، زیرساخت‌های پیشرفته و مشروعیت نمادین، نقش جذب‌کننده استعدادهای ورزشی را ایفا می‌کنند، در حالی که کشورهای مبدأ، مانند ایران با محدودیت منابع، ضعف زیرساخت‌ها و فرصت‌های محدود بین‌المللی، در حفظ و پرورش پایدار ورزشکاران با چالش همراه هستند. مهاجرت ورزشکاران، واکنشی عقلانی به این محدودیت‌هاست و هدف آن افزایش سرمایه حرفه‌ای، اقتصادی و نمادین است. بازگشت به کشور مبدأ، اغلب نه به‌عنوان شکست، بلکه به‌عنوان کنشی معناجویانه برای بازسازی هویت تثبیت‌شده، امنیت اجتماعی و جایگاه حرفه‌ای قابل پیش‌بینی تفسیر می‌شود. از دیدگاه روان‌شناسی، مهاجرت و بازگشت ورزشکاران با تعارضات هویتی و روانی عمیقی همراه است. نظریه آدلر بر مفاهیمی مانند «احساس حقارت»، «تلاش برای برتری»، «علاقه اجتماعی» و «سبک زندگی» تأکید دارد. مهاجرت می‌تواند چیران افراطی احساس حقارت ناشی از محدودیت‌های مبدأ باشد، اما در محیط جدید، ورزشکاران ممکن است با حقارت مضاعف فرهنگی، زبانی و اخلاقی مواجه شوند.

این وضعیت انگیزه‌ای برای بازگشت و بازسازی هویت فردی و جمعی ایجاد می‌کند. نظریه ویکتور فرانکل و مفهوم «اراده معطوف به معنا» نیز توضیح می‌دهد که ورزشکاران در غربت ممکن است به تجربه «رنج فاقد معنا» دچار شوند و بازگشت به وطن را به‌عنوان فرصتی برای خلق معنا و خدمت به جامعه خود انتخاب کنند. همچنین نظریه دل‌بستگی به مکان و مدل SIMIC نشان می‌دهد که وابستگی عاطفی و هویتی به وطن و گسست از هویت اجتماعی در کشور مقصد، بازگشت را به

گزینه‌ای جذاب تبدیل می‌کند. مهاجرت و بازگشت ورزشکاران نخبه، فرآیندی پیچیده است که هم تحت تأثیر ساختارهای اجتماعی و اقتصادی قرار دارد و هم ریشه در انگیزه‌ها و نیازهای روان‌شناختی ورزشکاران دارد. بازگشت داوطلبانه نباید به‌عنوان شکست تعبیر شود، بلکه نشانه تلاش برای بازیابی هویت، معنا و تعلق اجتماعی است. سیاست‌گذاری مؤثر و حمایت روان‌شناختی می‌تواند نقش مهمی در کاهش مهاجرت نخبگان و حفظ سرمایه انسانی کشور ایفا کند. بنابراین لازم است موضوعات زیر به‌عنوان راهکار عملیاتی شود: ۱- ارزیابی علائم حاد اضطراب، افسردگی و خودآسیب‌رسانی ۲- تأمین نیازهای فوری (امنیت، مسکن) ۳- گوش‌دادن فعال بدون قضاوت اعتباربخشی به احساسات ۴- اتصال به منابع حمایتی ۵- مدیریت انتظارات واقع‌بینانه ۶- برنامه‌های مونیتورینگ و حمایت هم‌تایان ۷- پرزیز از سیاسی‌سازی بازگشت و ایجاد فضای امن روانی ۸- جلوگیری از بهره‌برداری تبلیغاتی.

آغوش ایران روی شهروندانش باز است

علیرضا سهرابیان عضو هیات اجرایی کمیته ملی المپیک

آغوش ایران برای بازگشت ورزشکاران مهاجر باز است، باید بستر اعتمادسازی را فراهم کرد تا ورزشکارانی که به‌ر دلیل در زمان خود از خاک ایران رفتند تصمیم به بازگشت بگیرند و یک جامعه را خوشحال کنند. بسیاری از ورزشکاران کمبود امکانات، بی‌توجهی مسئولان ورزش، دعوت نشدن به تیم ملی و نابسامانی وضعیت اقتصادی را از دلایل مهاجرت خود بیان کرده‌اند. اما به نظر می‌رسد با رفع مشکلات حرفه‌ای و مدیریتی ورزش، تا حدود زیادی می‌توان دغدغه اقتصادی ورزشکاران را رفع و انگیزه لازم را برای ماندگاری در کشور ایجاد کرد. به‌نظم هرو ورزشکاری به امنیت شغلی و منابع مالی نیاز دارد تا در فضای ورزش بدون دغدغه و مشکل فعالیت حرفه‌ای خود را در خاک ایران دنبال کند. هر چند همه آنها به دنبال منابع مالی نیستند ولی در پایان عمر قهرمانی مانند هر بازیمنشته‌ای نیازمند یک پرداخت مستمری هستند تا با خیالی آسوده عمر خود را سپری کنند.

آنها می‌توانند تحت حمایت ارگانی قرار بگیرند شاید دغدغه‌های امراض معاش آنها هم برطرف شود. البته ورزشکاران پناهنده‌ای که به آغوش وطن برمی‌گردند در سه دسته خلاص می‌شوند. ابتدا کسانی هستند که در کوران قهرمانی‌اند و فدراسیون با پرو بال دادن، از آنها قهرمانی دوباره زیر پرچم ایران می‌سازد.

دوم دسته‌ای که دوره قهرمانی‌شان به اتمام رسیده و می‌توان از تجربیات ارزنده آنها به عنوان مربی یا مشاور استفاده کرد و سوم آنهایی که به‌عنوان ورزشکار رفته‌اند ولی می‌توانند به‌عنوان یک ایرانی برگردند تا کنار خانواده به مردم کشور خدمت کنند.

«ایران» مهاجرت ورزشکاران و بازگشت آنها را بررسی می‌کند

پدیده‌ای جهانی با انگیزه‌های متفاوت

فرخ حسایی / مهاجرت ورزشکاران نخبه با تغییر

تابعیت، بویژه در دهه‌های اخیر، به یک پدیده رو به رشد در دنیای ورزش تبدیل شده است. این روند بویژه در مسابقات بین‌المللی مانند المپیک و جام‌های جهانی دیده می‌شود و به‌طور عمده تحت تأثیر عوامل اقتصادی، اجتماعی و رقابت‌های ورزشی قرار دارد.

در دو دهه اخیر، روند تغییر تابعیت ورزشکاران شتاب قابل توجهی گرفته است. به‌طور مثال، در المپیک تابستانی ۲۰۲۰ توکیو، بیش از ۱۰۰ ورزشکار برای کشورهای غیر از کشور مادری خود رقابت کردند که این عدد نسبت به المپیک ۲۰۰۸ آن

خانه، امن‌ترین سکوی قهرمانی است

تداوم موج معکوس مهاجرت

در ورزش ایران

گزارش یک

مهری رنجبر/ این روزها، شاید بهترین

خبر برای ورزش ایران بازگشت ورزشکاران و قهرمانانی است که روزی به دلایل مختلف، جایی وطن کردند. ورزشکارانی که به خیال فرش قرمزپریا رویای افتخارآفرینی برای ایران را گذاشتند و رفتند. اما اغلب وقتی پایشان به آن طرف آب رسید رویاها و انتظارات شان برآورده نشد . آنها ماندند و رویاهای برپا رفته. به گفته عاطفه احمدی، اسکی بازی که به تازگی از آلمان به ایران برگشته: «انجا زندگی اصلاً آن چیزی که فکرش را می‌کردم و می‌گفتند، نبود. حتی فرصت طلایی برای زندگی فوق‌العاده هم نبود.» هرچند خیلی از ورزشکاران به خاطر ترس یا خجالت روی برگشت به ایران را نداشتند اما بعضی‌ها هم برگشتند که بازگشت عاطفه احمدی و بهمن نصیری سرر صدای بیشتری کرد. اما بعضی‌ها هم در سکوت یا به مین گذاشتنند.

دهه ۹۰ اوج مهاجرت و پناهندگی ورزشکاران ایرانی به کشورهای اروپایی بود. البته تبلیغات، شتاب مهاجرت ورزشکاران را بیشتر از واقعیت القا می‌کند. تبلیغاتی که تصویری برعکس از واقعیت را درباره جامعه ایران نشان می‌دهد. طبق آمار سازمان جهانی مهاجرت، ایران رتبه ۶۹ را بین ۱۸۸ کشور دارد و در مهاجرت دارای نرخ ۳.۴ درصد است. حتی طبق پژوهش خبرگزاری ایرنا، تا نیمه اردیبهشت ماه ۱۴۰۱ تعداد ۶۶ ورزشکار، ۲۱ زن و ۴۵ مرد مطرح از ایران مهاجرت کردند. هرچند در چهار دهه گذشته همواره روند مهاجرت ورزشکاران ایرانی یکسان نبوده و در زمان‌هایی اوج و فرود داشته است.

خیلی از ورزشکاران ایران به دلیل کمبود امکانات، بی‌توجهی مسئولان ورزش، دعوت نشدن به تیم ملی، نامشخص بودن آینده روشن و نابسامانی وضعیت اقتصادی ایران مهاجرت کرده‌اند.

از مردادماه در دریاچه آزادی تمرین می‌کنم نصیری: انگیزه تازه‌ای گرفتم

بازگشت بهمن نصیری یکی از

بهترین‌های روئینگ ایران به تیم ملی خبر خوشی برای هواداران این رشته بود. ملی‌پوش روئینگ که بعد از زن قید حضور در المپیک توکیو، تابعیت جمهوری آذربایجان را گرفت. اما او با استقلال روئینگ از فدراسیون قایقرانی و رابژنی محسن شادی و صحبت وزیر ورزش به ایران برگشت و از مردادماه تمریناتش را در دریاچه آزادی آغاز کرده است. نصیری همسر روسی‌اش را به تهران آورد و او هم هدایت دختران روئینگ را برعهده گرفت. هرچند با ناراضی‌ها زیاد مدال‌آوران روبرو شد. البته نصیری طبق قوانین بین‌المللی تا یک سال دیگر نمی‌تواند در رقابت‌های بین‌المللی برای ایران پارو بزند. خودش می‌گوید: «من از تیرماه در مسابقات آذربایجان شرکت نکردام و از اول سال ۲۰۲۶

می‌توانم برای ایران در رقابت‌ها حاضر شوم.» قایقران روئینگ از بازگشت به تیم ملی ایران خیلی راضی است: «وقتی محسن شادی رئیس فدراسیون روئینگ با من تماس گرفت و خواست برگردم، دیشب خوابش بیدار شد و حس و انگیزه تازه‌ای گرفتم. چرا که مسابقه دادن برای پرچم ایران برایم افتخار است. حالا هم با توجه به تمرینات در آذربایجان، به لحاظ رکوردی شرایط خوبی دارم و با اجازه فدراسیون زیر نظرمریی روسی تمرین می‌کنم تا برای بازی‌های آسیایی ناگویا آماده شوم.» ملی‌پوش روئینگ درباره تصمیم خود برای بازگشت به ایران می‌گوید: «من با محسن شادی در بازی‌های آسیایی جاکارتا هم تیمی بودم و او از نظر من نسبت به من شناخت

من هنوز عاطفه احمدی را ندیده‌ام

سناه شمشکی:منتظر کسب تکلیف وزارت هستیم

پرسا غفاری/ بهرام سناه شمشکی رئیس فدراسیون اسکی هنوز عاطفه احمدی را ندیده است. رئیس فدراسیون اسکی حدود دو هفته بعداز بازگشت ملی‌پوش پناهنده به آلمان، فعلاً حرفی با او نزده و ترجیح می‌دهد تا کسب تکلیف وزارت ورزش درباره احمدی منتظر بماند.

شما با عاطفه احمدی صحبت کردید؟

تقریباً ۵۰ درصد افزایش نشان می‌دهد. علاوه بر این، طبق گزارش‌های فیفا، بین سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۸، بیش از ۸۰۰ فوتبالیست تابعیت خود را تغییر داده و برای تیم‌های ملی جدید بازی کردند. کشورهایی که ورزشکاران خود را صادر می‌کنند، معمولاً از استعدادهای ورزشی زیادی برخوردارند اما از نظر امکانات یا حمایت مالی محدود هستند. کشورهایی مانند کتیا و ایتوپی در دوومیدانی، برزیل و آرژانتین در فوتبال و نیجریه در بسکتبال نمونه‌های بارز صادرکنندگان ورزشکار هستند. ورزشکاران این کشورها اغلب با توجه به استعدادهای فراوان در کشور، فرصت درخشش به

تکواندو با بیشترین مهاجر

تکواندو با ۹ ورزشکاری که رفته‌اند در صدر فدراسیون‌های مهاجرفرست قرار دارد. البته حقوق دلیل اصلی اختلاف و قهر تکواندوکاران با تیم ملی بوده است. کیمیا علیرزاده اولین دخترمدال آور ایران در المپیک با پناهندگی خود سرو صدای زیادی به راه انداخت. شطرنج و کشتی دیگر فدراسیون‌هایی هستند که به ترتیب ۹ و ۸ خروجی، داشتند. البته اکثر شطرنج بازیان ایرانی به بهانه بورسیه تحصیلی از ایران رفته‌اند اما بعد ازمدتی ترجیح دادند با پرچم کشور دیگری به میدان بروند. پر سروصداترین مهاجرت اما بین فدراسیون‌های رزمی به اسم جودو ثبت شده است. هفت جودوکارمهاجرت کردند که از بین آنها «سعید ملایی» پرسروصداترین بود و با اقدامات خود تعلیق جودوی ایران را رقم زد. با اینکه حرف از حضور او در تیم ملی آلمان بود اما در نهایت کشوری بهتر از مغولستان که او پذیرفت. ژیمناستیک ایران هم با اینکه جایگاه خاصی در آسیا ندارد، اما ۶ مهاجر داشته است. شاید دلیل اصلی آنها نبود امکانات لازم حرفه‌ای بود.

قایقرانی، کاراته، پرورش اندام، بوکس، هندبال، دوچرخه سواری و تنیس روی میز، تلیغیات، شتاب مهاجرت ورزشکاران را بیشتر هرکدام به ترتیب ۵، ۴، ۳ و ۲ مهاجر داشتند. کانوپولو، بسکتبال و ویلچر، تیروکمان و شمشیریازی ووزنه‌برداری هم از این قفسیه بی‌نصیب نیستند.

عاطفه احمدی و بهمن نصیری تنها ورزشکارانی نیستند که به ایران برگشته‌اند. با راینزی‌ای که مسئولان ورزشی کرده‌اند ۱۱ دی ماه دو قایقران دیگر هم وارد ایران می‌شوند.

دو قایقرانی که به اروپا مهاجرت کردند و حتی یکی از آنها در المپیک ۲۰۲۴ پاریس در تیم پناهندگان هم پارو زد. البته اسم یک فوتبالیست، یک جودوکار سنگین وزن و یک دونده زن هم بین ورزشکاران مهاجری که برای حضور در ایران مشکلی ندارند، دیده می‌شود.

منتظر ورزشکاران دیگر باشید

همه این اتفاقات اما همیشه مسئولان سیاسی و ورزشی کشور در هر فرصتی ورزشکاران مهاجر و حتی پناهنده را دعوت به بازگشت به کشور کرده‌اند. احمد دنیامالی، وزیر ورزش مهر ۱۴۰۲ بود که دراین باره با لحنی پدرا نه گفت: «بلا‌هم گفتم کسانی که رفته‌اند بچه‌های ما هستند و ما آنها را فرزندان خود می‌دانیم. آنها سرمایه‌های ایران محسوب می‌شوند و هر وقت برگردند قدشان روی چشم است. آنهایی که رفتاری علیه نظام نداشتند که پیگیری قضایی داشته باشند، مشکلی ندارند که عموم‌شان هم ندارند، شاید به‌طور موقدی و استثنایی مواردی را داشته باشیم اما برای اکثریت این بچه‌ها راه کمی صورت بگیرد.

می‌کنم. در کل تلاش فدراسیون اسکی این است با وجود تمام کمبود و کسری‌ها واعتبارات محدود بهترین اردوهای اروپایی را برای ورزشکارانش فراهم کند. برنامه‌های ویژه‌ای هم برای رده‌های سنی زیر ۱۶ سال در نظر داریم تا پشتوانه‌سازی کنیم. بجاور کنید هیچ فدراسیون اسکی در جهان به اندازه ایران قهرمانانش را حمایت تجهیزاتی

ورزشکاران تغییر تابعیت‌داده تقویت می‌کنند، ایران چنین رویکردی ندارد. در سطح جهانی، نمونه‌هایی از ورزشکارانی که پس از تغییر تابعیت به کشور خود بازگشته‌اند، وجود دارد. سایف سعید شاهین، دوومیدانی کاری که پس از تغییر تابعیت از کتیا به قطر موفق به کسب مدال‌های بین‌المللی شد، از جمله معروف‌ترین این نمونه‌هاست.

این نوع بازگشت‌ها نه تنها نشان‌دهنده انگیزه‌های ورزشی و حرفه‌ای ورزشکاران است، بلکه همچنین تأثیرات فرهنگی و اجتماعی تغییر تابعیت را نیز برجسته می‌کند.

بازگشت ورزشکاران را باید به فال نیک گرفت

عباس موفی عضو فدراسیون ورزش مجلس

بازگشت ورزشکاران پناهنده به کشور را باید به فال نیک گرفت. ورزشکاران باید بدانند که هر رفتنی همراه با موفقیت نیست. قهرمانان و نخبه‌های ورزشی با مدال‌آوری پرچم ایران را در دنیا بالا می‌برند و بنابراین باید هم از نظر مادی و هم معنوی قدر آنها را دانست. شاید آنها خواسته‌هایی داشته باشند که همیشه هم مادی نیست و مسئولان فدراسیون و ورزش باید به آنها توجه کنند و با حل و فصل مشکلات و فراهم کردن شرایط استخدام و درآمدزایی آنها، به ورزشکاران برای افتخارآفرینی بیشتر انگیزه دهند. بعضی از ورزشکاران به خاطر بی‌مهری و کج‌سلفیگی، رفتن را به ماندن ترجیح می‌دهند. وزارت ورزش باید این مسأله را رفع و رجوع کند. وقتی قهرمانان بداندند مسئولان با جان ودل برای رفع مشکلات آنها تلاش می‌کنند، امیدوارتر از قبل برای درخشش در دنیا کار می‌کنند و به زندگی بهتر در کشوری دیگر فکر هم نمی‌کنند. بازگشت قهرمانان پناهنده به کشور برای بقیه ورزشکاران این پیام را دارد که این رفتن‌ها سراب است. البته اشتباه نکنید لزیونی‌ری با مهاجرت و پناهندگی فرق دارد. پناهندگان، زیر پرچم و به نام کشور دیگری رقابت می‌کنند، اما لژیونرها برای مدت مشخصی با باشگاهی قرارداد می‌بندند. البته مجلس شورای اسلامی و فدراسیون ورزش هم بار و بارور ورزشکاران بویژه مدال‌آوران و قهرمانان هستند.

دنیا مالی: مهاجران بچه‌های ما هستند

است. من اعلام کرده‌ام کمک می‌کنیم و این اطمینان را می‌دهیم که این بچه‌ها با خیال راحت بیایند و تحت پرچم کشور خودشان در هر رشته‌ای که دل‌شان می‌خواهد ورزش کنند و ما هم کمک‌شان می‌کنیم.»

با اینکه هیچ کمیته‌ای برای بازگشت ورزشکاران وجود ندارد، اما او قول داد وزارت ورزش از هیچ کمکی دریغ نمی‌کند: «کمیته‌ای برای بازگشت تشکیل نشده، اما فضای عمومی ما در وزارت ورزش و جوانان این است که به این بچه‌ها کمک کنیم و فدراسیون‌ها هم مسئولیت دارند در این قضیه مساعدت کنند.»

اسکی بازی که می‌خواهد از نو شروع کند

دختربرفی دوباره اوج می‌گیرد؟

بهرام سناه شمشکی، رئیس جوان فدراسیون اسکی صحبت کند تا دوباره از پیوست دیزین، اسکی را شروع کند و برای حضور در تیم ملی با سامانه پیرامی باهر رقابت کند.

سرایی بیش نبود. او به گفته خودش روی بازگشت نداشت و خجالت می‌کشید، اما با صحبت با مسئولان به شکل قانونی و بدون دردسر پا به خاک ایران گذاشت. دوباره با تماشای قله دماوند بهترین حس را تجربه کرد، انگار در خواب دوباره خودش را در حال اسکی روی برف‌های پیست دیزین اسکی دید. دختر برفی دلش می‌خواهد دوباره مانش‌ها را یکی پس از دیگری رد کند و مثل افتتاحیه المپیک زمستانی توکیو پرچم ایران را به اهتزاز درآورد. او با بازگشت به ایران زندگی را از نو شروع کرده است. دختر اسکی باز برای شروع دوباره فصل جدید زندگی ورزشی آماده می‌شود.

او برای شروع باید با

فرش قرمز پهن کرده‌اند و تصمیم به رفتن می‌گیرند. به‌هر حال فدراسیون تمام توانش را برای رفاه ورزشکارانش می‌گذارتا هیچ کس از این مملکت نرود ولی اگر کسی خودش می‌خواهد تجربه کند دیگر خواسته خودش است. درباره نیما بها و ستارصید هم ترجیح می‌دهم صحبتی نکنم تا موضع مشخص شود.

نمی‌کند. در اروپا، خانواده‌ها خرج ورزش اسکی فرزندان‌شان را می‌دهند تا آنها قهرمان شده و بعد زیر نظر فدراسیون قرار می‌گیرند. ولی ما از همان بدو در استعدادیابی امکانات را با وجود گرانی ارز برایشان فراهم می‌کنیم. شما اقدامی برای بازگشت بقیه

اسکی بازیان به ایران کرده‌اید؟

خیلی‌ها فکر می‌کنند آن سردنیا برایشان